

მეტაფორათა შემფასებელი როლი ფრანგულ და ქართულ ფრაზეოლოგიაში

ახვლედიანი ციური

ბურჩაკ-აბრამოვიჩი მარია

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თბილისი

DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.20>

აბსტრაქტი. ფრაზეოლოგიური ერთეულები შეიცავენ სხვადასხვა ეროვნების ხალხთა მიერ დაგროვებულ გამოცდილებას და გადმოსცემენ სამყაროს ენობრივი სურათის აღწერას. ჩვენი ნაშრომის მიზანია იმ ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა წარმოდგენა და განხილვა, რომლებშიც ჭარბობს შეფასებითი მნიშვნელობა. კვლევის მასალად გამოყენებულ იქნა ფრანგული და ქართული ენების 150 ფრაზეოლოგიური ერთეული, კვლევის მეთოდებად კი - ლინგვისტური აღწერის მეთოდი და შედარებითი მეთოდი.

მეტაფორულ მოდელებს ჰყოფენ სხვადასხვა კლასიფიკაციის მიხედვით. **ანთროპომორფული მეტაფორა** არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომელშიც ობიექტური სინამდვილის საგნები და მოვლენები წარმოდგენილია ადამიანის სხეულის ნაწილებთან ასოციაციური კავშირებით. ასეთი მეტაფორის გამოყენებით, ადამიანი მოდელირებს ცხოვრებისეულ სიტუაციას საკუთარი ხატითა და მსგავსებით. აქ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს შემდეგი კონცეპტები: ოჯახი, ავადმყოფობა, ხელი, ფეხი, თავი და ა.შ. **ბუნებამორფული მეტაფორა (ნატურომორფული)** - არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომელშიც საგნები და მოვლენები წარმოდგენილია ცოცხალ და არაცოცხალ ბუნებასთან ასოციაციური კავშირით. იყენებს რა ასეთი მეტაფორის სახეობას, ადამიანი მოდელირებს ცხოვრებისეულ სიტუაციას იმ მოვლენათა მიხედვით, რომლებიც ხდება ცოცხალ ბუნებაში. ხშირად გამოიყენება შემდეგი კონცეპტები: ცხოველი, მცენარე, ჭექა-ქუხილი, ელვა და ა.შ. **სოციომორფული მეტაფორა** - არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომლის გამოყენებისას ადამიანი მოდელირებს ისეთ სიტუაციას, რომლის მიხედვითაც ადამიანთა მუდმივი ურთიერთობაა საზოგადოებაში; ამ შემთხვევაში გამოიყენება შემდეგი კონცეპტები: სიყვარული, სიძულვილი, შური, მეგობრობა და ა.შ. **არტეფაქტური მეტაფორა** არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომლის დროსაც ადამიანი რეალიზდება მის მიერ შექმნილი საგნებით; მისი კონცეპტებია: კომპიუტერი, სახლი, მაგიდა, სკამი და ა. შ. უნდა გვახსოვდეს, რომ თითოეულ ამ ტიპში დევს მთავარი წესი - ადამიანი მუდამ რჩება სამყაროს ცენტრად.

კვლევის შედეგად დავასკვნით, რომ ფრანგულ და ქართულ, უარყოფითი შეფასების მქონე ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში უფრო ხშირად გვხვდება ზომომორფული და სოციომორფული მეტაფორები, ნეიტრალური ან ამბივალენტური შეფასებისათვის კი - ანთროპომორფული და ნატურომორფული მეტაფორები.

საკვანძო სიტყვები: ფრანგული და ქართული ენების ფრაზეოლოგიური ერთეულები, შეფასების სემანტიკა, სტილისტიკური შეფერილობა.

ფრაზეოლოგიური ერთეულები გადმოსცემენ კონკრეტული ენის თავისებურებებს, ასევე ამავე ენაზე მოლაპარაკე ხალხთა მსოფლმხედველობის თავისებურებებს. ფრაზეოლოგიზმთა ძირითადი თვისებაა მათი სტილისტიკური შეფერილობა და ხატოვანება. ფრაზეოლოგიზმთა უმეტესობა არა მხოლოდ ასახელებს სინამდვილის მოვლენებს, არამედ ახასიათებს კიდევ ამ მოვლენებს განსაზღვრული სახით.

ვიდრე წარმოგიდგინოთ შერჩეულ ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა ანალიზს, უნდა აღვნიშნოთ რამოდენიმე თვისება, რომლებიც ახასიათებს ფრანგულ და ქართულ ფრაზეოლოგიზმებს:

- მრავალ ფრანგულ ფრაზეოლოგიურ ერთეულში ფუნქციონირებს სიტყვები, რომლებიც არ გამოიყენება ქართულ ენაში;
- ფრანგული ფრაზეოლოგიზმების ქართულ ენაზე თარგმნისას ხშირად იცვლება წინადადების სტრუქტურა;
- ფრანგული ენა ფლობს ანალიტიკურ თვისებას, რომლის მიხედვითაც მთელი სიტყვაშეერთება შეიძლება გადაითარგნოს ქართულად ერთი სიტყვით;
- არსებობს ფრაზეოლოგიური შეზრდები, რომელთათვისაც დამახასიათებელი სემანტიკური ნიშანია ის, რომ მათი მნიშვნელობა არ გამომდინარეობს მათ კომპონენტთა მნიშვნელობებიდან.

კონკრეტულ მოდელთა აღწერისა და მეტაფორული მოდელირების თეორიისადმი მიძღვნილია მრავალი პუბლიკაცია. მეტაფორულ მოდელებს ჰყოფენ სხვადასხვა კლასიფიკაციის მიხედვით. **ანთროპომორფული მეტაფორა** არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომელშიც ობიექტური სინამდვილის საგნები და მოვლენები წარმოდგენილია ადამიანის სხეულის ნაწილებთან ასოციაციური კავშირებით. ასეთი მეტაფორის გამოყენებით, ადამიანი მოდელირებს ცხოვრებისეულ სიტუაციას საკუთარი ხატითა და მსგავსებით. აქ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს შემდეგი კონცეპტები: ოჯახი, ავადმყოფობა, ხელი, ფეხი, თავი და ა.შ.

ბუნებამორფული მეტაფორა (ნატურომორფული) - არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომელშიც საგნები და მოვლენები წარმოდგენილია ცოცხალ და არაცოცხალ ბუნებასთან ასოციაციური კავშირით. იყენებს რა ასეთი მეტაფორის სახეობას, ადამიანი მოდელირებს ცხოვრებისეულ სიტუაციას იმ მოვლენათა მიხედვით, რომლებიც ხდება ცოცხალ ბუნებაში. ხშირად გამოიყენება შემდეგი კონცეპტები: ცხოველი, მცენარე, ჭექა-ქუხილი, ელვა და ა.შ. **სოციომორფული მეტაფორა** - არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომლის გამოყენებისას ადამიანი მოდელირებს ისეთ სიტუაციას, რომლის მიხედვითაც ადამიანთა მუდმივი ურთიერთობაა საზოგადოებაში; ამ შემთხვევაში გამოიყენება შემდეგი კონცეპტები: სიყვარული, სიძულვილი, შური, მეგობრობა და ა.შ. **არტეფაქტური მეტაფორა** არის ისეთი მეტაფორის ტიპი, რომლის დროსაც ადამიანი რეალიზდება მის მიერ შექმნილი საგნებით; მისი კონცეპტებია: კომპიუტერი, სახლი, მაგიდა, სკამი და ა. შ. უნდა გვახსოვდეს, რომ თითოეულ ამ ტიპში დევს მთავარი წესი - ადამიანი მუდამ რჩება სამყაროს ცენტრად.

შეფასების შემცველი ფრაზეოლოგიური ერთეულების განხილვისას, უნდა აღვნიშნოს, რომ ყველაზე ხშირად გვხვდება ზომომორფული მეტაფორა (59/150), რომელიც მიეკუთვნება ბუნებამორფული მეტაფორის სახეობას. ეს მოვლენა იმით აიხსნება, რომ ამ ნაშრომში წარმოდგენილ ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა უმეტესობა ენის ფრაზეოლოგიურ შემადგენლობაში შევიდნენ მრავალი საუკუნის წინათ და იმ პერიოდში, როგორც ცნობილია, რაიმე ახლობლის შეფასებისათვის, ადამიანები მის ხატს უკავშირებდნენ რომელიმე კონკრეტული ცხოველის ხატს. ასეთი ფრაზეოლოგიური ერთეულების ნიმუშებია: 1. **Tête comme un âne** (ფრანგ.) – ვირივით ჯიუტი (ქართ.); 2. **Méchant comme un âne rouge** (ფრანგ.)

სიტყვა-სიტყვით «წითელი ვირივით ბოროტი») – ეშმაკივით ბოროტი (ქართ.); 3. **Rusé comme un renard** (ფრანგ.) – მელიასავით ბოროტი (ქართ.); 4. **Léger comme un papillon** (ფრანგ.სიტყვა-სიტყვით «პეპელასავით მსუბუქი») – ფუქსავატი, თავქარიანი (ქართ.); 5. **Fier comme un pou** – ტილივით ამპარტავანი (ფრანგ.) - ინდაურივით პატივმოყვარე (ქართ.); 6. **Credule comme un mouton** (ფრანგ.სიტყვა-სიტყვით «ცხვარივით გულუბრყვილო») – გულუბრყვილო, მიმნდობი ადამიანი (ქართ.); 7. **Fort comme un boeuf** – ხარივით ძლიერი (ფრანგ.)-ხარივით ძლიერი (ქართ.).

ვაანალიზებთ რა ფრაზეოლოგიურ ერთეულებს, შეიძლება დავასკვნათ, რომ ასოციაციური წარმოდგენები, რომლებიც უკავშირდება ცხოველთა ხატებს ფრანგულ ენაში, იმავე ხატებით მსგავსნი არიან ქართულ ენაშიც. მაგალითად, ეშმაკობა გადმოიცემა მელიის ხატის სახით (“**Fin comme une renard**”), ქარაფშუტობა – პეპელას ხატით (“**Léger comme un papillon**”), განსაკუთრებული ძალა – ხარის ხატით (“**Fort comme un boeuf**”), გულუბრყვილობა – ცხვრის ხატით (“**Credule comme un mouton**”), მოხერხებულობა და სიმკვირცხლე კი – მაიმუნის სახით (“**Maline comme un signe**”).

აღსანიშნავია ფრანგი და ქართველი ხალხის სამყაროს ენობრივი სურათის ზოგიერთი ხატის შეუსაბამობა: თხის ხატი ქართულ ენაში ჰგავს ვირის ხატს ფრანგულ ენაში – მას მიეწერება იგივე თვისებები: სიჯიუტე, რომელიც ემიჯნება მტკნარ სისულელეს. ამ ცხოველის ხატი ასევე განუყრელად უკავშირდება უნამუსობას, სისამაგლეს, ადამიანის ზნეობრივ დაცემას. ამ ცხოველის ხატი ორივე ენაში ნეგატიური ელფერის მქონეა. ფრანგულ და ქართულ ენათა სამყაროს ენობრივ სურათში ასევე შეინიშნება მაიმუნის ხატთან დაკავშირებულ წარმოდგენათა არდამთხვევა. ფრანგული ენის ენობრივ სურათში მაიმუნი ანსახიერებს მოხერხებულობას, სიმარდე-სიმკვირცხლეს (“**Maline comme un singe**” – მაიმუნივით მოხერხებული), ქართულ ენობრივ სურათში კი ამ ცხოველის ხატი გამოიყენება უარყოფითი შეფასებისათვის; მაგალითად, ქართული ენის ფრაზეოლოგიური ერთეული: მაიმუნივით პრანჭვა-გრეხა. ზემომოყვანილ ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა მიხედვით, შეიძლება დავასკვნათ, რომ მაიმუნის ხატი გადადის ადამიანის ხატზე და მას ანიჭებს ისეთ თვისებებს, როგორებიცაა უთავბოლოობა, უუნარობა და მანჭიაობა-პრანჭიაობა. შესაძლებელია, ამ ორ ენაში, ხატთა შეუსაბამობა უკავშირდებოდეს იმ ფაქტს, რომ ევროპელი მაცხოვრებლებისათვის უკეთესადაა ცნობილი მაიმუნთა ხასიათი, ზნე-ჩვეულებები და მათი ბუნება. ფრანგულ ფრაზეოლოგიაში საკმაოდ ხშირად გვხვდება სახელდობრ იმ ცხოველთა ხატები, რომლებიც ცხოვრობენ მოცემულ ტერიტორიაზე (ეს თვისება ახასიათებს ნებისმიერი ენის ფრაზეოლოგიას). ქართულ ენაში, უფრო ტიპურია მელიის, ხარის, მგლის ხატები, ანუ ისეთი ცხოველებისა, რომლებიც ცხოვრობენ მოცემულ ტერიტორიაზე და არიან ქართული ფოლკლორის გმირები. რადგანაც ჩვენს მიერ შერჩეულ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში აღმოჩნდა იმ ფრაზეოლოგიურ ერთეულთა დიდი რაოდენობა, რომლებიც წარმოქმნილია ზოომორფული მეტაფორების დახმარებით (59 ფრაზეოლოგიური ერთეული 150 - დან), მნიშვნელოვნად მიგვაჩნია გამოვყოთ შემდეგი სახეობები:

ძაღლი (7/59) – ყველაზე ხშირი ხატია, რომელიც გამოიყენება რაიმე აგრესიული და არაკეთილის დასახასიათებლად (“**Chien galeux**” – ძაღლივით ბოროტი). **ცხვარი** (7/59) – ასევე ერთ-ერთი ყველაზე ხშირი ხატია, რომელიც გამოიყენება შერჩეულ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში. იგი წარმოგვიდგენს მშვიდ, წყნარ, თვინიერ, მორიდებულ, მოკრძალებულ პიროვნებას (“**Doux comme un agneau**” – კრავივით, ბატკანივით მორიდებული, მოკრძალებული). თუმც, უნდა განვასხვავოთ «ბატკანი» (“**agneau**”) «ცხვარისაგან» (“**mouton**”, “**brebis**”). საქმე იმაშია, რომ “**agneau**” უფრო ხშირად გამოიყენება ხასიათის უარყოფითი ნიშნის გადმოსაცემად (ძლიერი გულუბრყვილობა, მიაშიტობა), ცნებები “**mouton**” და “**brebis**” კი –

დადებითისათვის. მაგალითად, ფრაზეოლოგიური ერთეული: “**les boucs et les brebis**” («ცოდვილნი და წმინდანნი»), რომელშიც ლექსემა “**brebis**” შეიცავს განსაკუთრებულ დადებით შეფასებას.

კატა (6/59) – ხატი, რომელიც განსაკუთრებით ხშირად გვხვდება ფრანგულ ფრაზეოლოგიაში (“**Acheter le chat en poche**” – უნახავად, შეუმოწმებლად ყიდვა). აღსანიშნავია, რომ ამ შემთხვევაში, რთულია განსაზღვრა იმისა, თუ სახელდობრ რა შეფასებას ატარებს ცხოველის ხატი. თუმც, უმეტესად, ეს ნეგატიური შეფასებაა, რამდენადაც ამ ხატის დახმარებით აღიწერება მზაკვრობა, ცბიერება, სურვილი, რომ სწრაფად მოიცილოს თავიდან დაუდევრობა.

თევზი (6/59) – ეს ხატი გადმოსცემს გულგრილობას, აბსოლუტურ გულცივობას ყოველივე მომხდარისადმი. ამ შემთხვევაში, უმეტესად, გულგრილობა და უზომო გულცივობა აშკარად უარყოფითი მახასიათებელია (“**Muet comme une carpe**” – მუნჯი როგორც კობრი, ჭანარი). ასევე ხშირად გვხვდება ფრინველთა ხატები, რომლებიც თავიანთ მხრივ, ასოცირდებიან სიბრძნესთან და ფართო მსოფლმხედველობასთან. აღსანიშნავია, რომ ასეთი შედარება არატიპიურია ქართული ენობრივი სამყაროს სურათისათვის. ჩვენი განსახილველი ენობრივი სურათებისათვის ტიპიურია ხარის ასოციაცია ძალასთან და მელიისა – ემშავობასა და ცბიერებასთან: “**Fort comme un boeuf**” – ძლიერი როგორც ხარი, “**Rusé comme un renard**” – მელიასავით ემშავი, მატყუარა; თავვისა – სიფრთხილესთან, წინდახედულობასთან: “**Être un petit souris**” – (სიტყვა-სიტყვით: იყო პატარა თავვი) იყო წყალზე ჩუმი, ბალახზე დაბალი. შედარებით ნაკლებად გვხვდება ფრაზეოლოგიური ერთეულები, რომელთა წარმოქმნის ხერხია ფლორომორფული მეტაფორა, რომელიც წარმოადგენს ბუნებამორფული მეტაფორის სახეობას (11/150): 1. **Solide comme un chêne** (სიტყვა-სიტყვით: «მუხასავით ძლიერი») – კაკალივით მაგარი, მორალურად ძლიერი ადამიანი; 2. **Être fleur bleu** (სიტყვა-სიტყვით: «ლურჯ ყვავილად ყოფნა») – ძალიან მორცხვი ადამიანი; 3. **Timide comme une violette** (სიტყვა-სიტყვით: «იასავით მოკრძალებული») – უაღრესად მორცხვი ადამიანი. ფრანგულ ფრაზეოლოგიაში, ფლორომორფული მეტაფორა, როგორც შეფასების გამოხატვის ხერხი, გაცილებით იშვიათად გვხვდება, ვიდრე ზომომორფული, ანთროპომორფული და ასევე სოციალური მეტაფორები. ფრანგულ ფრაზეოლოგიაში, ისევე როგორც ქართულში, სისუსტისა და სინაზის ხატი ხშირად გადმოიცემა რაიმე მცენარის ხატის საშუალებით, განსაკუთრებით კი - ყვავილისა: **Fraîche comme la rosée du matin** – ნაზი, ნორჩი, როგორც დილის ვარდი. ნეგატიური შეფერილობა აქვს კაქტუსს, რომელიც გამოიყენება კონფლიქტური, მძიმე, უჭმური ხასიათის მქონე ადამიანის აღსაწერად: “**Avoir un esprit épineux**” – ყველგან ემებო სირთულეები. ასეთი შედარება ტიპიურია ქართულ ენაშიც: «კაქტუსივით ეკლიანი» – მიუკარებელი, მიუდგომელი, კონფლიქტური ადამიანი.

ბუნებამორფული მეტაფორებით შეიქმნა შემდეგი ფრაზეოლოგიური ერთეულები: 1. **Être libre comme l'air** – ქარივით თავისუფალი; 2. **Être beau comme un aster** (სიტყვა-სიტყვით: «ვარსკვლავივით ლამაზი») – არამიწიერი სილამაზისა; 3. **Terre-à-terre** (სიტყვა-სიტყვით: «მიწა მიწასთან») – სულმდაბალი ადამიანი.

ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში ხშირად გამოიყენება ისეთი ცნებები, როგორებიცაა: «მიწა» “**la terre**”; “**Terre-à-terre**”, “**Tomber plus bas que terre**”; «წყალი»: “**l'eau**”, “**C'est le feu et l'eau**”, “**Ne trouver pas l'eau dans la riviere**”; «ჰაერი»: “**l'air**”, “**Cracher en l'air**”, “**En l'air**” – სამი სტიქია. მათ შეუძლიათ შემოიტანონ როგორც დადებითი და უარყოფითი, ასევე ამბივალენტური შეფასება. სამყაროს ფრანგულ და ქართულ ენობრივ სურათში, ქარის ხატი ასოცირდება თავისუფლებასთან. ვარსკვლავის ხატი მშვენიერებისა და მიუწვდომლობის

ხატია – “**Être beau comme un aster** - ვარსკვლავით მშვენიერი”. ანთროპომორფული მეტაფორით შექმნილი ფრაზეოლოგიური ერთეულებია: 1. **Être jolie comme un cœur** (სიტყვა-სიტყვით «გულივით ულამაზესი») – ულამაზესი ადამიანი; 2. **Avoir la main heureuse/malheureuse** (სიტყვა-სიტყვით «ბედნიერი / უბედური ხელის ქონა») – წარმატებული / წარუმატებული ადამიანი; 3. **De bon cœur** (სიტყვა-სიტყვით «მართალი გულისა») – სიმართლის მხარეს ყოფნა. ფრაზეოლოგიზმთა ამ კლასში, ყველაზე მეტად გამოყენებული სომატიზმებია «სისხლი», «ფრჩხილები», «თავი», «ფეხები», «თვალები».

სოციომორფული მეტაფორის საშუალებით ნაწარმოებ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებს განეკუთვნება შემდეგი ფრაზეოლოგიური ერთეულები: 1. **A chose faite pas de remède** (სიტყვა-სიტყვით «გაკეთებულ საქმეს არ უშველის წამალი»); 2. **Fendre le cœur à quelqu’un** (სიტყვა-სიტყვით «ვინმეს გულის დაჭრა») – ვინმესთვის გულის ტკენა, გულის დაწყვეტა; 3. **Gens de la même farine** (სიტყვა-სიტყვით «ადამიანები ერთი და იმავე ფქვილიდან») – ერთი ჯურის ხალხია, ერთი ამქრისა არიან; ფერი ფერსა, მადლი ღმერთსა.

ბიბლიეზმის კომპონენტის შემცველი ფრაზეოლოგიური ერთეულების კვლევისას, გამოვლინდა ფრაზეოლოგიზმთა მცირე რაოდენობა, რომლებშიც გვხვდება ღმერთის ხატი და მისი ანტიპოდის - ეშმაკისა: 1. “**Beau comme un Dieu**” – ღმერთივით ლამაზი; 2. “**Avoir le diable au corps**” – (სიტყვა-სიტყვით: “სხეულში ეშმაკის ქონა”) მოუსვენარი, დაუდევარი. ფრანგულ და ქართულ ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში, ღმერთის ხატი მუდამ ასოცირდება რაიმე წმინდასა და ამაღლებულთან, ეშმაკისა კი - ბოროტებასთან, მიუტევებელ დანაშაულთან და საშინელ ადამიანთა თვისებებთან. მაგალითად, პარემია “**Ange à l’église et diable à la maison**” – (სიტყვა-სიტყვით: «ანგელოზი - ეკლესიაში, ეშმაკი - სახლში») ახასიათებს უარყოფითი ქცევის ადამიანს. ეს ეხება პირმოთნე, ორპირ ადამიანს, რომელიც საზოგადოებაში კარგ შთაბეჭდილებას ავლენს, ოჯახში კი - ტირანია. ფრანგულ და ქართულ ფრაზეოლოგიაში, ღმერთის ხატი გაცილებით ხშირად გვხვდება, ვიდრე მისი ანტიპოდის ხატი. ფრანგულ და ქართულ ფრაზეოლოგიზმში “**Les Dieux de la terre**” («ძლიერნი ამა სოფლისანი») კარგად ჩანს, რომ მთელს მსოფლიოში, ავტორიტეტის მქონე, ძლიერ ხალხთა დადებითი ხატი უკავშირდება ღმერთის ხატს. ფრაზეოლოგიურ ერთეულში “**Feu sacré**” – «ღვთის ნაპერწკალი, ნიჭი, ტალანტი» ასევე ჩანს ადამიანის დადებითი დახასიათება და გამოყენებულია ღვთაებრივი, წმინდა, სულიერი, საკრალური ხატი. აღსანიშნავია, რომ კომპონენტ ბიბლიეზმის შემცველი ფრაზეოლოგიური ერთეულები ფართოდაა გავრცელებული ფრანგულ და ქართულ ენებში.

ამგვარად, კვლევის შედეგად დავასკვნით, რომ ფრანგულ და ქართულ, უარყოფითი შეფასების მქონე ფრაზეოლოგიურ ერთეულებში უფრო ხშირად გვხვდება ზოომორფული და სოციომორფული მეტაფორები, ნეიტრალური ან ამბივალენტური შეფასებისათვის კი - ანთროპომორფული და ნატურომორფული მეტაფორები.

ლიტერატურა:

Ashraf M., Miannay D. (1995) Dictionnaire des expressions idiomatiques françaises. Paris.

Rey A., Chantreau S. (1997) Dictionnaire des expressions et locutions. Paris.

The evaluative role of metaphors in French and Georgian phraseology

Akhvlediani Tsiuri
Burchak-Abramovichi Maria

Abstract

Phraseological units contain experiences accumulated by different nations and reflect the linguistic picture of the world. The purpose of our study is to present and analyze the phraseological units containing evaluative meaning. Our research is based on the study of 150 phraseological units in French and Georgian. The research methodology includes methods of linguistic description and comparison.

Metaphorical models are divided into a few categories: **Anthropomorphic metaphor** is the type of metaphor, in which objects of reality as well as events are presented in association with parts of the human body. Using this type of metaphor, a person creates a life situation based on his image and likeness. The following concepts can be used, such as family, disease, hand, foot, head etc. **Naturomorphic metaphor** is the category of metaphor in which objects and events are presented in an associative connection with animate or inanimate nature. Using this type of metaphor, a person creates life situations based on events that occur in nature. The following concepts are often used: animal; vegetation, thunder, storms, etc. Using **Sociomorphic metaphor** a person forms the situation that reflects the permanent relationships between humans. In this case, the following concepts are used: love, hate, envy, friendship, etc. **Artifact metaphor** is a category, when a person realizes himself with the help of objects created by himself. Its concepts are: computer, house, table, chair. The main rule of these constructions is the fact that the person remains at the center of the world.

The study allows us to conclude that in French and Georgian, among phraseological units that have a negative meaning, zoomorphic, sociomorphic metaphors are most often represented, while in a neutral or ambivalent evaluation, anthropomorphic, and naturomorphic metaphors are more frequent.

Key words: Phraseological units of the French and Georgian languages, evaluative semantics, stylistic coloring.